

MORÓCZ JENŐ

KÖLTEMÉNYEI.

1887.

POZSONY,
A SZERZŐ TULAJDONA.

KÖLTEMÉNYEK.

IRTA

MORÓCZ JENŐ.

POZSONY,

A SZERZŐ TULAJDONA.

1887.

A költészet nem társalgó terem,
Hová fecsegni jár a czifra nép,
A társaság szemén szedett paréja ;
Több a költészet : olyan épület,
Mely nyitva van boldog-boldogtalannak,
Mindenkinek, ki imádkozni vágy ;
Szóval szentegyház, a hová belépni
Boeskorban, sőt meztláb is szabad.

P e t ő f i S á n d o r.

RÓNAY GIZELLA ROKONOMNAK.

3

4

5

6

A kandallóban . . .

A kandallóban nyájas tűz lobog,
Körülte ül egy boldog kis család ;
A férfi szende nőjével enyelg,
Hallgatva annak fölzengő dalát.
A bölcsőben kis gyermek szendereg,
Az ének ahhoz szól mint altató,
Künn szél süvölt, de annak bús zaja
Ő náluk ott bent meg se hallható.

A másik gyermek könyvecskét lapoz,
Megnézegetve annak képeit ;
Olvasni nem tud, ámde lelke jó,
S a képekből tanulságot merit.
Az ablakon át férfi kandikál,
Ki kóborol, mert nincsen otthona,
És látva ezt a boldog életet,
Miként egy őrtült, úgy rohan tova . . .

Sokszor úgy elnézem . . .

Sokszor úgy elnézem a repülő madárt,
Miként száll fölfelé keresztül a légen,
És miként pihen meg, hogyha már sokat járt,
Terebélyes fának ága tetejében.

Ha repülni tudnék, nem fáradnék én el,
Csak folyton repülnék a magasba szállva,
Nem törődnék semmit a süvöltő széllel,
Nem állhatna gátul felhők sokasága.

Úgy törném keresztül, állna csak utamba,
Mint futó folyam a magas parti gátat,
Olyan nagy rést ütnék szárnyaimmel rajta
Melyen keresztül az óriás is járhat.

A felhőkön túl is folyton csak repülnék
A csillagok között szállva, bujdokolva,
Az üstökös fényes seprűjére ütnék,
Miként a boszorkány, rajta lovagolva.

De ott sem maradnék, szállanék magosbra,
Oda honnan többé nincsen visszatérés,
Hol egy jobb világ van, hol az ember sorsa
Nem örökös küzdés, örökös remélés !

Éjszaka.

Észesen fú a szél a hosszú-éjszakán,
Mostan közeleg az itéletnap talán ?
Rejtelmesen susog a tölgy lombja, ága,
Hallatszik a bagoly rémes huhogása.

Sötétség terül el, mert a hold nem fénylik,
Ezüstös arczával felhők között késik,
Melyek kék boltjára a csillagos égnek —
Fekete gyászfátyolt vonva rá, gyülének.

És mintha az égnek sok sötét fellege
Elérzékenyülve könnyezni kezdene, —
Az fáj talán nekik, hogy egyedül állnak
Végtelen ürében e széles világnak? . . .

Egyedül bolyongnak, messzire elszállnak,
Repülésük közben nyugtot nem találnak :
Mert a felhő éppen olyan mint az eszme,
Mely olyan merészen tör a végtelenbe !

Hisz' hogyha megállnak néha pihenőre,
A vad szélvész veszi őket üldözőbe ;
Elsodorja őket, ijedten szaladnak,
Nem csuda ilyenkor, hogy sirva fakadnak.

De a szél sivítva nagyot mordul rájuk,
S a légen át cikáz' egy villám utánuk ;
Mire a bús felhők hamar eloszolnak,
S a könnyek az égből többé nem omolnak.

Lent a földön pedig virág, növény alszik,
Karcsu harangvirág jobbra-balra hajlik ;
Ide-oda dőlve, álmosan bólintva,
Mint a gyermek, aki fejét alig bírja.

Már a hold is kibújt és ezüstös képe
Nyájasan mosolygva áraszt fényt az éjbe,
Örül, hogy előtte nem von felhő árnyat,
S az égnek boltjáról földre kandikálhat.

Minden nyugszik már a hosszú, néma éjben,
Csupán csak én vagyok még mostan is ébren;
Mert egy gondolatom a magasba szállva
A rég tova illant gyors felhőket járja . . .

Oh de mégsem, hisz még ébren van valaki,
Néha-néha lehet a nesztét hallani;
Az öreg tölgyfának korhadt odujába
Hallatszik a bagoly rémes huhogása . . .

Hajón.

Ringass édes álomba el hajó,
Suttogjatok csak csillámló habok,
Habár a nesz sülelemnél hallható,
Oh én azért nyugodtan alhatok.
Nem is kívánok én ennél soha
Kényelmesebb és puhább fekhelyet,
Jó a szegénynek ilyen is, noha
A hullámágy sokkal puhább lehet . . .

Honszerelem.

 Vándor-madárka száll a légen át,
Keresve fészket, régi otthonát,
Mely ősszel ott a háztető alatt
Üressen és lakatlanul maradt.

Szeretném tudni : hogy míg messze járt,
Ki védte meg e kis vándor-madárt ?
Hogy a viharzó óceán felett
Minden baj nélkül átrepülhetett.

S ha nem találhat itthon semmi mást,
Csak puszta fészket, elhagyott lakást,
Mért szállott akkor mégis vissza hát
Elhagyva az örök tavasz honát ?

Nem puszta ösztön hozta vissza őt
Megérezve a lanyhuló időt ;
Hanem legbensőbb vágya készteté
Átszállani a régi hon felé.

A kis madár szerette hön honát,
Azért repült az óceánon át, —
Oh bárcsak véle együtt érzene
Hazánknak annyi hűtleu gyermeke ! . . .

Béke és harag.

 A béke lesz majd végképpen a földön,
Az áskálódó emberek között,
Ha a gyűlölség már körünkbe nem jön,
S a bűn hatalma végképp megtörött ;
Ha majd szeretjük embertársainkat
A mint szeretnünk őket kellene,
Magasztos és szent földi czéljainkat
Csupán csak akkor fogjuk tölteni be.

Miért a rút gyűlölség és haragnak
Pusztító lángja keblünk mélyiben ?
Hiszen azok megnyugvást úgy sem adnak
S az ember tőlük meg soh'sem pihen.
Csak a szeretet ad nyugtót szívünknek,
És azt találni olyan ritkaság . . .
Ha majd a vétkek tőlünk messze tűnnek,
Akkor fakad csak égi béke ránk.

Harag szülője minden rosszaságnak ;
Ábelt Kain haragból ölte meg.
Vannak bűsz zsarnoklói a világnak,
Kiknek dühétől minden úgy remeg.
Sokan haraggal telve meg szívükben
Rabbá tévék a gyenge népeket,
S feldúlva mindent, romboló hevükben
Oly sok szíven ütöttek mély sebet . . .

Mi a harag? — Borongó, szürke éjjel,
Fölötte harczok vészmadára jár;
Eláraszt minket bajjal, szenvedéssel,
Melyeknek társa kárhozat, halál.
A béke, az tavaszt hoz kebleinkbe,
Szelid, mosolygó, üdvhozó tavaszt,
Mely fárasztó, küzdelmes lépteinkre
Szép illatos virágokat fakaszt! . . .

— — —
Elmult

Elmult a nap, elmult a munka,
Elfáradt pilláit lehunyta
Álomra vágyódó szemem;
Elszunnyadok és nem sokára
Egy láthatatlan lény szavára
Keringni kezd a föld velem.

Avagy csupán csak én keringek?
Midőn felém lebegve intnek
Csábító arczu szellemek;
Hogy menjek velők messze én el,
S azt mondom rá kételkedéssel:
— Hiába hívtok, nem megyek.

Hiába csaltok, mind hiába!
Az élet terhes rozsdaláncza

Tart még fogolyként engemet —
Mi haszna? bárha menni vágnék,
Mellettem itt egy barna árnyék
Azt sugja folyton: »nem lehet.«

Tudom, hogy ottan szebb az élet,
S ha földi létünk semmivé lett,
Mindnyájan eljutunk oda;
Oly boldogság lesz ottan élni,
Hogy azt szavakkal elbeszélni
Meg nem tanuljuk itt soha.

Megszűn a gazság és önérdék,
Földig sujtatnak majd a vétkek,
Melyek győzelmet ültek itt;
Megszűn az ember könnyet ejtnei,
S boldogságában elfelejti
Előbbi szenvedéseit.

— — —
Lengyel és magyar.

a nem folya magyar vér ereimben,
Lengyel szeretnék akkor lenni én;
Oh mert a lengyel nép a legvitézebb
S legelhagyottabb a föld kerekén.

Méltán kezet foghat tehát mivélünk
A lengyel honnak minden gyermeke,

Mert vitézségben s elhagyatottságban
Csupán mi versenyezhetünk vele.

Hamar repül . . .

 Hamar repül el az idő,
Jövönk hamar jelenbe vág,
S nem vesszük észre : mint tűn el
Gyors szárnyain az ifjuság.

Csapongva töltöd napjait,
Élve a boldog perczeket,
Sajnálod, hogy a pillanat
Örökké véled nem lehet.

Reményeinkben ringani — —
Oh milyen édes állapot . . .
Épitni fellegvárakat
Nem számlálva a sok napot.

Hisz' oly sietve tűnnek el,
Miként ha őket hajtánák,
S meggörnyednek a súly alatt
Az emberek, e gyenge fák.

Miért is van — így gondolod —
Egy életben csak egy tavasz,

S óhajtod, hogy e földi lét
Bárcsak volna egészen az.

De nincsen ám úgy, és azért
Becsüld meg hát a perczeket,
A nóta mondja; kétszer a
Virágnak nyilni nem lehet* . . .

Nyugalom.

olgozál te munkás szorgalommal,
Pihend ki most már fáradalmadat,
Az álmra lehajtva fejedet
A néma éj majd tán nyugalmat ad.
A nap folyamán dolgozál sokat,
Álmodjál hosszú, édes álmokat !

Órákon át játszott a kis gyermek
Játékival vigan és gondtalan,
Két szemére az est álmat hozott,
S ez álomnak oly rózsás képe van . . .
Anyád keblére vonva arcodat
Álmodjál hosszú, édes álmokat !

En is fáradt vagyok, mégsem alszom,
Virrasztom át a hosszú éjszakát,
Elmerengek távol messzeségbe

Hallgatva a lélekharang szavát.
Ember, kinek huzzák e hangokat,
Álmodjál hosszú, édes álmokat!

Oszolj el . . .

Oszolj el éji köd,
Ne főd el a napot,
Hisz tőle ma sugárt
A föld nem is kapott
Pedig a kis virág
— Sugár — érted eped,
Hogy rezgő harmatán
Majd játszhasson veled.

Oszolj el éji köd,
Derülj ki láthatár,
Hisz túl homályodon
A napnak pirja vár;
De hogyha napsugár
Nem törhet rajtad át,
Told meg egy darabbal
A hosszú éjszakát!

Csillag Pali.

Uzsika szól, vigan vannak

Aranyos kedv járja,
Táncznak, dalnak, mulatásnak
Nincsen most határa ;
Csak egy legény ül szomorun,
Szívét bánat nyomja,
Csillag Pali búbanatát
Temeti a borba . . .

A mulatás nagy hevében
A csaplárné arcza
Lángtól ég és olyan mint a
Piczi piros alma.
Megkóstolni hamarjában
Jaj de pompás volna . . .
Csillag Pali búbanatát
Temeti a borba . . .

Ugy fogy a bor, mint őszzel a
Levele a fának,
Ürességtől kong a kancsó,
Fenekéig látnak ;
Csak az boldog, akinek nincs
Soha semmi gondja, —
Csillag Pali búbanatát
Temeti a borba . . .

Muzsika szól, vigan vannak,
Rakják is a tánczot,
Hosszasan néz Pali egy kis
Hervadó virágot.
Ahol az nyilt, ott pihenni
Oh milyen jó volna . . .
Csillag Pali búbanatát
Temeti a borba . . .

Eső esik.

Eső esik, megeredtek
Az ég csatornái,
Lesz alkalmunk néhány napig
Térdig sárban járni.

A szabadban csak kocsival
Járhat most az ember,
Mert ottan a lotyogó sár
Valóságos tenger.

Jól esik az utasoknak
Csárdába betérni,
Olyan pompás a rossz időt
Az ablakból nézni.

Hamar mulik az unalmas
Idő a bor mellett,

Mert az velünk esőt, sárt és
Mindent elfeledtet.

Honvágý.

— Egy magyar kívándorló keservei Amerikában. —

Sir a szívem érted, falu kicsi háza,
Bánatomban hullik könnyeimnek árja,
Miért hagytalak oly könnyelműen oda?
Nem felejttem képed' a távolban soha!

Anyám bucsucsókja most is arczomon ég,
Marasztaló hangja cseng fülemben mindég;
De én bucsut mondtam a kapufélfának,
Neki vágtam bátran a széles világnak.

Oh, az én lelkemnek csalogató vágya
Vonzott délibábként át az új világba,
Azért kellett nekem hát hajóra szállni,
Azért kell most itten szerencsét vadászni . . .

Szerencsét vadászni aranybányák mélyén,
Nagy Braziliában gyöngyöt keresgélvén,
És míg otthon lakoz' lelkem gondolatja,
Két szemem igazi gyöngyeit hullatja . . .

Sir a szívem érted, falu kicsi háza,
Viszont foglak látni téged nemsokára;

Mert bármerre járok, soha engem nem hágy
Érted édes hazám, szivemben a honvágy!

Temetői gondolatok.

em képzellek sötét alaknak én,
Éles kaszával válladon — halál,
Habár lehelleted' hideg szelén
Az ember lelke túlvilágba száll.

Nem képzellek éhes sasmadárnak,
Karmaiddal préda-konzcra várva,
Sem örvénynek s futó folyamárnak,
Mely az embert hüss ölébe zárja.

Képzellek szelid vonásu lénynek
Telve jóssággal arczodon — halál,
Mert hisz' annyi szenvedő szegénynek
Sebére írt és enyhülést adál . . .

A kereszt.

da süt a napnak legelső sugára
A kicsiny templomnak sudaras tornyára,
S elkopott keresztjét ottan a magasba
Derítő fényével újra aranyozza.

Ilyenkor rája száll a pihenő fecske,
Röptében ha fáradt s eledelt keresve
Megint csak visszatér, mert ottan alatta
Békés fészket rakott az Isten madara

Ha az estharangnak hívogató hangja
Megcsendül, s áhitat támad jobbra-balra.
A falu népsége nyugalomra tér be,
S az éjnek uralmát átveszi a béke.

Hanem azért ottan, a torony tetején
Van a legcsendesebb, ott látszik feketén
Valódi nyugalom, és igazi béke :
A kereszt, a hitnek e szentelt jelvénye !

A nap.

tündöklő napnak
Vakító a fénye,
Nem nagyon tanácsos
Főlnézni beléje.

Mert mintha magának
Kevés fénye volna,
A mások szemének
Világát rabolja !

Ha szétoszlik . . .

 a szétoszlik élted hiu álmképe,
Melyen keresztül a jövődbe nézve
Mostan csupán csak a boldogságot látod
És ragyogó színben az egész világot :
Akkor gondolj majd a régi jó időkre,
A midőn azt mondtam ; ne remélj előre,
Mert hamar semmivé lesz az ember vágya,
És elhangzik szava a nagy pusztaságba.

De hiába hangzik, nem hallja meg senki,
Mindenkinek saját útján kell sietni ;
Az eltévedettet soh'sem veszik észre
Akár milyen fájó legyen szenvedése.
Irgalmasság nincs az emberek szívében,
S elmennek melletted mind büszkén, kevélyen.
Még a barátok sem ismernek meg téged,
S elhagyatva holgod át e földi létet.

Pedig de szánandók. a kik a világnak
Küzdelmes utain csak egyedül járnak,
A kik nem találnak soha vezetőre,
És csak úgy vaktában rohannak előre . . .
Előttük az örvény elszédítő mélyben,
S ott állnak előtte a bukásra készen,
S mikor már szétoszlott az ábrándnak képe,
Reményüket veszelve lebuknak beléje . . .

Csillagok.

Azt gondolhatná az ember,
Az a sok csillag talán
Mindmegannyi égő lámpa
Fenn az ég boltozatán.

S talán fogytán van az olaj,
Hogyha jő az alkonyat,
Mert az éjuek sötétjében
Oly halványan pislogat !

A szerencse.

Csak egy mosolyt szeretnék tőle kapni,
Egy boldogító, huzdító mosolyt,
Tőle, kiért olyan sokan epednek,
S ki tőlem mindig olyan messze volt.

Nem ismerem még bájos arczatját,
Mely megbűvöl minden szívet s szemet ;
Mert — míg másoknál oly soká időzik —
Rólam egészen megfélekedzett ! . . .

De csak maradjon ám továbbra is még
Ottan, a merre mostan vesztegel,
Mert megsiratnák őt fájón azok majd,
Kiket miattam csalfán hagyna el . . .

Szüreti emlék.

Korán reggel, midőn a nap
Felbujik a hegyek mögött,
Pezsgő élet kezdődik a
Sárga szőlőtőkék között.

Csakúgy hull a sok szőlőfürt
Bele abba a nagy kádba,
A mely ott állt egész évben
Üresen bent a présházba'.

Majd a prést is jól megtömik
És ráhuzzák nagy erővel,
Ugy hogy száján csakúgy ömlik
S tell a hordó szép szerével.

Hanem aztán szorulni kezd,
Pedig már ráhuzzák ketten,
Hiába csak nem ömlik, de
»Ha nem csurog, úgy hát csöppen.

Csöppen? hat nekem mi csöppent
Olyan forró a kezemre?
Köny, hisz' egy oly kedves emlék
Jutott mostan az eszembe.

Egykor én is szüreteltem,
S örökre felejthetetlen

Pannonhalma közelében
Az a kis lak ott a hegyen.
Ismét csöppen, s látom, érzem,
Hogy nem kell most szorítani,
Hisz' sir szívem, és könyeim
Záporként fognak hullani.

Boldog álom.

✧ Boldog álmam volt az éjjel,
Láttam arcodat,
Mely szelid tekintetével
Bús szívembe hat.

Tisztaság derenge ottan
Homlokod felett,
S én remegve elrebegtem
Hő szerelmemet.

Arczodra reá tapadtak
Ajkam csókjai,
S elmondtam, mit földi szóval
Birtam mondani . . .

S olyan édes érzet járta
Által keblemet,
Oh mert éltünknel az álom
Sokkal szebb lehet . .

A gyermek álma.

 Szendesen szenderg a gyermek,
Rég lehúnyva két szeme,
Már a reggel újra itt van
S ő még fel nem ébrede.

Boldog arcza azt mutatja?
Álma édes, álma szép;
Szenderegjen hát tovább csak,
Hadd legyen egész a kép.

Álmodja: hogy fent az égben
Angyalok között mulat,
És kedvében jobbra-balra
Ajka forró csókot ad . . .

Álmodja: hogy enyhe szellő
Gyengéden karolja át,
S hallja szendergése közt az
Angyalok szelid dalát . . .

De ez égi boldogságból
Ujra földre pottyana,
Felébredvén, ágya mellett
Állt mogorván a — dada.

Minden csak . . .

 Minden csak tégedet dicsőít
Te végtelen jó, bölcs teremő,
Az esti szellő suttozása,
A zöld liget, az árnyas erdő,
Az éj vadul duló viharja,
A tengerhabnak loccsanása,
A légbe röppenő madárnak
Hajnalkor zengő vig danája.

Mert bár nem látunk téged itten
Közöttünk e világon élni,
Mégis minden parányi porszem.
Szünetlenül neved dicséri.
Oh mert hiszen te alkotád meg
Mindazt, mi van égen s a földön,
Illő tehát, hogy alkotásod
Neveddel itt mindent betöltsön!

— — —

Mi a remény ?

 Mi a remény ? — Éltünk kártyavára,
Mit a vágy épít szivünk fölött ;
És a kártyavár halomra hanyva,
Ha a remény bennünk megtörött . . .

— — —

A Dunán.

Suttognak a habok, vajjon mit beszélnek?
Miért, hogy oly gyorsan lefelé sietnek?
Mintha idő nem is volna pihenőre,
Csak folyton szaladnak, futnak nyakra före.

Magukkal ragadnak mindent amit érnek,
Versenyző társai a haragvó szélnek,
A mely néha őket magasra kavarja,
S örvénynyé változ' a viz tajtékzó habja.

Örvénynyé változik, köröskörül forog,
Belőle valami rejtelmesen morog;
Mintha egész ország létezne alatta,
S onnan zúdulna fel az életnek zaja.

Belőle a halálnak képe tűn elénk,
Ijesztően tekint rút arczával felénk;
És ha vesszük, az a hitvány hullámfodor
Bennünket végképpen mily gyorsan elsodor.

De hát minő ország létezhet alatta?
Talán a tündérek vizi birodalma? —
Ottan lakoznak tán a folyam aljában
Habvirágok között, kristálypalotában.

Az örvényben forog közülök egy talán,
Nézve a világot mosolylyal ajakán,

Furcsa élet van itt, gondolja magában,
Legjobb nekünk itt lent hullámnyoszólabán.

A hajó bordáit hullám nyalogatja,
Izmos erejével dajkaként ringatja;
Mintha bizony talán édes fia volna,
Azért tapad reá oly szeretőn csókja.

Suttognak a habok, vajjon mit beszélnek?
Miért, hogy oly gyorsan lefelé sietnek?
Mert az édes anyjuk, a tengernek árja
A Duna hajóit öleléssel várja!

Őszi szél.

Mi a manót, mit akarhat?
A pokolba teveled!
Mily szemtelen! — ablakomon
Vigyórogva benevet;
Az ut porát fölkaparja,
Tőle hull a falevél,
Maradhattál volna ottan
Ahol voltál, őszi szél!

Ugy jelen meg — oly hirtelen,
Mint a bús halálmadár,
És a gyenge kis virágnak
Életét letörni jár;

A felhőket ide hajtja,
Velők suttogva beszél,
Maradhattál volna ottan,
Ahol voltál, őszi szél!

Mert lassankint az ő szárnyán
Itt terem a téli fagy,
S az sokakat a hidegben
Fázva dideregni hagy;
Mert biz' meleg kályha mellett
Manap nem mindenki él,
Maradhattál volna ottan
Ahol voltál, őszi szél!

A természet szemeibe
Álomport hinteget ő,
És a termékeny mezőkre
Borul fehér szemfedő.
Minden olyan mélyen alszik,
Életet mi sem remél . . .
Maradhattál volna ottan
Ahol voltál, őszi szél!

De végre is, — már ha itt vagy,
Nem tehetek róla én,
Bárcsak volnál a pokolnak
Mégmérhetlen fenekén!

De remélem — nem sokára
Ép úgy mint a hideg tél, —
Itt hagysz minket s elszállsz oda,
Ahol voltál, őszi szél!

— — —

Halálos ágyon.

 Az ágyon fekszik egy vén koldusasszony,
A napnak fénye rég leáldozott. —
De jobbulás helyett a néma este
Számára újabb szenvedést hozott.

Egy életnek utolsó felvonása, —
Néhány rövid percz, aztán vége van;
S a játéknak legelső hőse is majd
Aludni fog nyugodtan, boldogan.

Éltének boldogságát egykoron ő
Egy férfinak kezébe tette le,
S midőn már minden kincsét néki adta,
A férfi csalfán távozott vele.

Feláldozott mindent a földön érte,
S kapott helyette egy koldusbotot,
És egy sebet, mely többé nem hegedt be,
Melyet mindig magával hordozott.

Sokáig kóborolt a nagy világban,
Mig végre aztán elfáradt bele,

S ledőlt a szalmazsákra, életének
Utolsó felvonását játszui le.

De im', a fájdalom enyhülni kezd már,
Lassan, de mégis szünni kezd a kin,
S a csalfa lény nevét susogva meghal
Átok helyett áldással ajkain . . .

A világ közepe.

erre lehet a világnak közepe?
— Sok embernek fájdukt bele a feje.

Összevesztek sokan rajta,
Sok kinozta meg esztét,
S mégsem tudták megtalálni
A világnak közepét.

Régen késik rája már a felelet,
Hiába is töröd rajt a fejedet!
Mert ha mindjárt pénzzel is van
Mind a két zsebed tele,
Elhiheted, mégsem ott van
A világnak közepe!

De hát hol van? az istenért merre van?
Ezt kérdezik mindenfelől annyian;
Pedig nem is hiszitek, mily
Könnyü rá a felelet:

»Keressétek, mert hiszen csak
Megtalálni úgy lehet!«

Kiváncsi vagy te is rózsám rá nagyon,
Azért ül a kérdés ott az ajkadon ;
Ne is kérdezd, hiszen azt már
Régez tudnod kellene :
Ahol te vagy, nekem ott van
A világnak közepe !

Szív és ész.

§zivednek mélyén bármily vágy emészt,
Ne hallgass rá, kövesd vakon az észt! . . .

Oh mert az ész, mely oly fagyos, hideg,
A tévedést csak ritkán érzi meg.

De a szív, hogyha egyszer tévedett,
Olyan sebet kap, mely be nem heged . . .

Azért, szivedben bármily vágy emészt,
Ne hallgass rá, kövesd vakon az észt! . . .

Otthon.

Ídes otthon! barátságos kicsi hely,
Még tebenned fölmelegszik e kebel;
Életem egy zord, kietlen sivatag . . .
Rajta téged zöld oáznak tartalak.

Künn az utcán hordja a szél a havat,
S minduntalan ablakomon kopogat;
Nincs lakása, nem lel nyugtot sohase,
Neki már csak a szabadban a helye.

Hol a tavasz? Hol az élet? — Tovaszállt,
Az ényészet letarolta a határt.
Csak az otthon olyan, mint volt azelőtt,
És a remény, mely a szívbe belenőtt.

Ég a lámpa halaványan, csendesesen,
A mult képe végig nyargal lelkemen;
Bús emlékek, melyek rég elmultanak,
S én úgy érzem, hogy tegnap lett volna csak.

Gyorsasággal megy előre a világ,
Egyik év a másiknak nyomába hág;
Hányszor elszáll szebb hazába a madár,
S mennyi minden változik, míg oda jár!

Változzon csak, mit törődök én vele?
Csak te otthon ne változzál sohase!
Életem egy zord, kietlen sivatag . . .
Rajta téged zöld oáznak tartalak.

Karácsony.

A gyermekek rég rólad álmodának,
S epedve várták érkezésedet;
Hisz lelkeikben őrzött titkos vágyak
Valósulását teljesitheted. —

A szeretetnek van ma ünnepélye,
Attól fakad a jöttevő sugár —
Mely egyaránt süt gazdag és szegényre,
Mely minden keblet és szívet bejár.

Midőn a három bölcsnek hajdanában
Küldött az ég egy fényes csillagot,
Követtek azt a néma éjszakában,
Mivel szívükben még remény lakott.

S az embereknek rég kihalt szívébe
A Megváltó hitet csepegtetett,
Örvendezzünk hát Jézus érkezése,
S a tőle ujjá szült világ felett!

A barátságról egy jó barátnak.

Ötét életemnek új korszaka támadt,
Midőn felderítéd hosszú éjszakámat
A szent barátságnak meleg sugarával, —
S ajkadnak szívemhez szóló vig szavával
Elém egy boldogabb éltet varázsoltál,
S minden gondolatom egyedül te voltál !

Új életre ráztál, félbe szakadt álmam,
Nyugtomat egyedül melletted találtam ;
Ugy szerettem volna mindig veled lenni,
S csak szívemnek szavát akartam követni,
A mely azt susogta : szeresselek téged,
S bennem a szeretet égi lángra ébredt.

Oh mert a szeretet nem a földön termett,
Mert a föld nem ismer mást, mint bűt, keservet,
Hiszen a tudósok már régen kimondták,
Hogy az Istentől jön a szeretet hozzánk.
Beárasztja véle a mi sziveinket,
Igaz érzelemre tanítva meg minket.

Rólad gondolkoztam, rólad álmaidoztam,
Szóval : éjjel-nappal csak a tied voltam ;
Szüntelenül csupán éretted epedve
Azt hittem : találtam önzetlen kebelre,
Mely a barátságot viszonzni tudja,
És engemet nem tesz elhagyottá újra . . .

Ritkán találkozik két szerető lélek,
A kik ifju szívvél csak egymásnak élnek,
Gyámolítják egymást úgy szóval, mint tettel,
De a sors játékot fiz az érzelemmel,
Semmivé teszi a reményt, boldogságot,
S kineveti azt, ki szeretetre vágyott . . .

Arczod tiszta, mint egy angyalnak az arcza,
S előttem bensődet végképp eltakarja ;
Pedig úgy szeretnék a szivedbe nézni,
Mert én nem akarok hiába remélni ;
És ha szived mást súg, akkor legjobb válni,
Majd fogok valahol enyhülést találni.

Tán csak azért ráztál uj életre engem,
Hogy csalódva benned, újra visszaessem
A régi szomorú elhagyatottságba ? —
Nagy vétek, ha ez volt csak szivednek vágya !
De vétkedért, tartsam azt bárminő nagynak,
Megbocsátok néked, aztán megsiratlak ! . . .

Tragédia -- komédia.

Tragédia lejárt a rég magát,
Lássunk mostan egy kis komédiát !

Ha meghal éhen az emberfia,
Kell-e annál nagyobb komédia ? !

Komédia, mely sokszor megesék,
S tragédiának is beillenék! . . .

Farsang után.

Megszűnt a táncz s a vig zene,
Elmult a hűvös éjszaka,
E farsangon a nagy világ
Elég sokat vigadhata.

Csak egy szép álom volt csupán,
Mely hirtelen szemünkre jött,
S magunkat ott képzeltek a
Mennybéli angyalok között.

Ébredjünk fel belőle hát,
Ne álmodjunk oly szépeket,
Hisz úgysem lelhetünk soha
E földön égi életet . . .

Zárdaromok között.

Ráégen rajta pusztít az idő vasfoga,
Zöldjével belepé az enyészet moha;
Omlik minduntalan porhanyodó köve,
Körülte sok gaz és bűja virág növe;
Mert ami mindennek hamar nyakára hág,
Rajt' pusztít a gyászos földi mulandóság.

Hajdan békés hajlék volt ez omló zárda,
Itt honolt az igaz szeretet sugára ;
Éltükben csalódott, fájdalomtelt lelkek
Itt e falak között boldogságot leltek.
Mint biztos rév állt az életnek zajába
Komor falaival az elhagyott zárda.

Kertjének virági rég elhervadának,
Hire-hamva sincs már üde illatárnak ;
Kuszált bozótokkal, csalánokkal tele
A virágágyaknak elváltozott helye.
Amott még a templom korhadó falára
Valami zöldelő repkény-féle másza.

A falakon belül, ottan csendes minden,
Egyetlenegy oszlop már épségben nincsen ;
Folyton düledezik a sekrestye-ajtó,
Ketté törve fekszik a szenteltvíz tartó.
Csak egy nagy feszület maradt meg épségben
A pusztuló oltár magas tetejében.

Itten e szent helyen szállt fel a magasba
A jámbor barátok dicsdalának hangja,
E parányi földről fölfelé az égnek
Hálául az Urnak itt tömjénezének.
Ide jött a környék kicsinyje és nagyja,
Hogyha megkonduult a templomnak harangja.

A zárda lakói elhaltak már régen.
És mind lent nyugosznak a sirbolt mélyében,
Alusszák csendesen az igazak álmát,
Nem zavarja semmi poruknak nyugalmát.
És a sötét kriptá válfalai megett
Szunnyadozva várják az örök életet.

S folyton pusztul már a templom és a zárda,
Ez a sok fal örökéletét nem várja,
Hisz' csak gyarló ember alkotá egészet,
Már régen fölötte lebeg az enyészet;
Mert ami mindennek hamar nyakára hág,
Rajt' pusztít a gyászos földi mulandóság!

A szinpad.

tt hangzik a nyelv varázsigeje,
S az életnek csalfa, hiu fénye
Olyan hüen felmutatva benne,
Mintha csupa igaz s való lenne.

Bizony a szinpadon sok való van,
Egy egész kis világ vagy on abban,
Míg a széles nagy világ maga
Csupán az élet kicsiny szinpada.

Magyarország.

Nem voltam távol tőled életemben,
A külföldet csak hírből ismerem,
Hol több arany van tán a nagy hegyekben,
Mint mennyi benned szép hazám, terem.

Termékeny földed minden porszemét az
Elhullott hősök vére öntöze,
S a mély sirok felett ma ottan állasz
Magot vetve a drága hant közé.

Beláthatatlan rónák pusztasága
Vetélykedik a Kárpát bérczivel,
Az ember szinte elszédül, ha látja,
S keblét a honfi-érzet tölti el.

Bővelkedel halakkal telt vizekben,
A sok folyó mind azzal van tele ;
Vadak tanyáznak bent a rengetegben,
Tán több is, mint a mennyi kellene.

Volnál kopár szigetke elhagyatva
Magányosan a tenger-ár felett,
Még akkoron is, érted élve-halva
Szivemben hordnám mindig képedet !

Elmult évek.

ttan álltam egykor, csendes nyári este
A szőke Dunának gyors folyását lesve,
Bámulva szemléltem, hogy a folyam árja
A parti falombot örvényébe rántja.

Évek folytak el az idő tengerébe,
S én ismét ott állok a habokra nézve;
Ugy tűnnek fel azok, mint a muló évek,
A melyek elfolynak, de vissza nem térnek.

Mert az évek folynak, soha meg nem állnak,
Ép úgy mint a habok, mély tengerbe szállnak,
Én csak azt sajnálom, hogy ti eltűnétek
A mult tengerébe, boldog gyermekévek! . . .

Vezéresillagok.

iket tündöklő csillag nem vezet,
Nem tudják, merre mennek és hova;
Hányan hajózzák át az életet,
És révpartot nem érnek el soha.

Előttük fénylő csillag nem lebeg,
Azért hajóznak mindig céltalan,
A révpartot csak az találja meg:
Kinek reménye, célja, vágya van.

Nem szenvedett . . .

Nem szenvedett úgy még e földön senki,
A mint az Istenember szenvedett,
Midőn az üdvösséget megszerezni
Meghalt a vétkes emberek helyett;
Ütötték, verték és megostorozták,
S jajszót nem ejtett áldott ajka ki,
Oh bár eljönne egykor újra hozzánk
Tűrésre minket megtanítani.

Szégyenhalál volt, melyre őt ítélték
Az elvadult, kegyetlen emberek,
De míg a gúny súlyos csapási érték,
Csak önmagát dicsőítette meg!
S midőn magasztos, tiszta homlokába
A durva nép szuró tövist nyomott,
Kinzóinak szívéből megbocsátva
Nem zúgolódott, nem panaszkodott.

Aztán kiadta lelkét, elhagyatva,
Mint nagy bűnös, a két lator között,
Ketté repedt a templom boltozatja,
Rengett a föld, a szikla széttörött . . .
Kiszénvedt testét elzárt sirba tették
Midőn nem érzett már a szív s kebel,
De lelke — mint az örök megjelenték —
Harmadnap újra testet ölte fel.

. . . Harangok zúgnak és a templomokban
Magasztaló zsoltoszmát zengenek,
Szent áhitattól mélyen áthatottan
Imáznak ott a jámbor emberek.
Tehozzad Üdvözítő, szállanak fel
Keblüknek hő fohászkodásai,
Hogy e parányi földre újra jöjj el
Bennünket egykor feltámasztani!

P.... Emiliához.

Az erdőben madárcák énekelnek,
Tőlük tanultad tán dalaidat?
Mely néha mint a szellő, lassudan szól,
És néha mint a szélvész, felriad.

A művészetnek büszke templomában
A pálma-ágért annyian küzdenek,
S a hallgató közönség lelkesülve
Azt mindenkor neked ítélte meg.

Egy-egy levél jut még a többieknek,
Kik küzdelemben méltó társaid,
Kik veled együtt általszenvedék már
A pálya minden fáradsalmait.

Oh a színésznek fárasztó az utja,
Mely egykoron még nagy czélhoz vezet;
S a rajt' járóknak egyaránt kínálgat
Virágokat, s szuró töviseket.

Virágot lássál élteden keresztül,
A boldogságnak légy csak sorsosa,
S bármerre járjál drága szép hazánkban,
Ne ejtsél fájó könyeket soha . . .

De boldogok . . .

De boldogok, a kik nyugodni tudnak,
Ha esthomály szállott a puszta tájra,
Kik nem bolyongnak át az éjszakákon
Fagy és hideg között, éhezve, fázva.

De boldog az, ki birva egy kis otthont,
Barátságosat, mint a fecskefészek,
Ottan talál nyugalmat minden este
Szerelmes oldalánál kedvesének.

Egy ilyen fészket vágytam egykor én is
Építeni véled együtt, szőke lányka !
S most már tudom, mily ritkán teljesülhet
Az életbeu az ember dőre vágya . . .

Még itt . . .

Ég itt a földön élt,
S már angyal volt neve,
Hisz' fénylő csillagot
Rejtett két szép szeme;
De a kedves elszállt
Csillagok honába,
Onnan tekint le a
Sötét éjszakába.

Én meg idelennt csak
Hosszu éjjeleken
Az égnek boltjára
Tekintek szüntelen;
Szivem mindig csak a
Két csillagot várja,
Hogy mikor hullik a
Sötét éjszakába . . .

S..... Béla emlékére.

Így célért küzd az ember életében,
Pedig hiába! El nem érheti;
Mert azt a célt akkor találja meg csak:
Midőn a végnyugalmat megleli.

Te már e végső célhoz eljutottál,
Előbb talán, mint hittem volna én;
S a fájdalomra egy hozhat vigaszt csak:
A megnyugvás az Úrnak végzetén.

Szerettelek, — habár nem is mutattam,
Baráti érzet volt mindig velem;
S hogy e baráti érzet mily nemes volt,
Azt én csupán csak mostan érzem.

Verseimet te olvasád először,
S te buzdítottál írni engemet;
S e pár sort írta emlékedre most az,
Aki irántad hálát érezett.

Olvasd szellemszemeddel, s tudd meg azt hogy
A meddig tart tünékeny életem,
Utolsó dobbanásáig szívemnek
Emlékedet el nem feledhetem! . . .

Szereltem.

Nem hívtam én, és mégis megjelent
Hivatlanul, az Isten tudja mért,
Velem volt álmaimban szüntelen,
S ha ébren voltam, mindenütt kísért.

Most már marasztom, s mégis távozik,
Lassan a mult ködébe elmerül;
A boldogság is elrepül vele,
S ki tudja? vissza hogy mikor kerül . . .

Pihenni térek.

Győzött az átkos sors fölöttem,
Hiába küzdék véle bátran; —
Lankadt vagyok. Pihenni térek,
Elfáradtam a bösz csatában.

Oh merre lelhetek nyugalmat?
Melyik zugában a világnak? —
Legjobb szeretnék ott pihenni,
A merre emberek se járnak.

A merre csend van — és a lélek
Alkothat egy szebb, új világot,
S zavartalan szöhet magának
Szelid ábrándot, boldog álmot.

Hová nem fér a bűn fekélye,
Hol a sugárnak nincsen árnya,
Ottan szeretnék megpihenni,
Ott lelkem is nyugtot találna.

Elgondolom . mily szép az élet,
Midőn előttünk napja feljö ;
A láthatár oly szép, mosolygó,
Nincs rajta árny, nincs rajta felhő.

Miért oszlik oly gyorsasággal
Szivünk reménye szerte-széjjel ?
Miért borul a fényvilágra
Olyan hamar a barna éjjel ? . . .

Éjjel borult az én szivemre,
Kihalt sugára, tünde fénye,
Olyan hideg lett, mint a jégcsap,
Nincs szenvedélye, nincs reménye.

Káprázatok hitvány világa !
Mért kell nekem tebenned élni ?
Hiszen amit hő keblem érzett,
Azt itt e földön már nem érzi.

Nem az boldogtalan . . .

em az boldogtalan, kinek
Nincsen a földön semmije,
Hisz' hogyha még remélni tud,
Akkor nyugalmat lel szive.

Lehet a kis gunyhónak is
Lakója oly elégedett,
Mint az, akit a sors kegye
Jólétben élni engedett.

Mert sokkal szebb az életet
Nyomor között átküzdeni,
Mint kapzsi vágygyal és mohón
Kincset halomra gyűjteni.

De az boldogtalan nagyon:
Kinek már meg van mindene,
— Amit a sors adhat neki —
S mégsem elégszik meg vele.

— — —

Este.

Régen vártalak már,
Eljöttél hát végre, —
Miért, hogy oly lassu
Az idő menése ?
Nem ugorna át a
Világért egy perczet,
Hányat kell ketyegni
A fali órának,
Míg a nap betelhet !
Mégis csak egy furcsa
Találmány az óra,

Olyan lassan halad
Lusta mutatója.
Azt hinnénk, nem megy se
Előre, se hátra,
Pedig hogy repülnek
El a pillanatok
Kettyegő szavára.

Egy tűnő pillanat —
Ugyan mi az? — Semmi!
Pedig hát sok ilyen
A perczet teremti;
S a perczekből lesznek
Órák, napok, évek, —
S az időnek szárnyán
A jámbor emberek
Hány semmit átélnek?!

Mert bizony semminél
Nem is több az élet,
Már pedig a semmi
Fabatbát sem érhet!
S míg a hosszú évek
Lassanként elszállnak,
Éltük alkonyánál
Sokan a semmitől
Oly nehezen vállnak . . .

Hanem amíg én így
Gondolkodom rajta,
Hogy életünk milyen
Semmiházi fajta,
Elmélkedésemben
Nem is veszem észre :
Hogy füstös lámpámnak
Kialudó lángja
Int a lefekvésre.

TARTALOM.

~~~~~

A kandallóban . . .	5	A Dunán.	27
Sokszor úgy elnézem . . .	5	Őszi szél.	28
Ejlszaka.	6	Halálos ágyon.	30
Hajón.	8	A világ közepe.	31
Honszerelem.	9	Szív és ész.	32
Béke és harag	10	Otthon.	33
Elmult . . .	11	Karácsony.	34
Lengyel és magyar.	12	A barátságról egy jó barátnak	35
Hamar repül . . .	13	Tragédia — komédia.	36
Nyugalom.	14	Far-ang után.	37
Oszolj el . . .	15	Zárdaromok között.	37
Csillag Pali	16	A színpad.	39
Eső esik.	17	Magyarország.	40
Honvágy.	18	Elmult évek.	40
Temetői gondolatok.	19	Vezéresillagok.	40
A kereszt.	19	Nem szenvedett . . .	42
A nap.	20	P. Emiliához.	43
Ha szétoszlik . . .	21	De boldogok . . .	44
Csillagok.	22	Még itt . . .	45
A szerencse.	22	S. Béla emlékére.	45
Szüreti emlék.	23	Szerelem.	46
Boldog álom.	24	Pihenni térek.	47
A gyermek álma.	25	Nem az boldogtalan . . .	48
Minden csak . . .	26	Este.	49
Mi a remény?	26		

